

Ennallistamissuunnitelman valmisteluhankkeen teemaryhmän 4 (maatalousympäristöt ja pölyttäjäkannat, Artiklat 10 ja 11) 13. kokous

Kokousmuistio

Kokousaika: to 13.11.2025 klo 12.30-15.30

Kokouspaikka: Eteläesplanadi 4, kokoushuone Sali 2 ja Teams

Osallistujat: Joel Rouvavuori, MMM (pj.)
Eija Hagelberg, YM
Martina Reinikainen, YM
Anna Schulman, MMM
Eero Pehkonen, MMM
Riikka Knaapi, MMM
Heini Lehtosalo, MMM
Johanna Vanhatalo, MMM
Mikko Kuussaari, Suomen ympäristökeskus
Marjaana Toivonen, Suomen ympäristökeskus
Hanna Kekkonen, Luonnonvarakeskus
Åke Möller, Ruokavirasto
Antti Miettinen, ELY-keskus valtakunnallinen ilmastoyksikkö
Elina Sorvali, ELY-keskus
Holtti Hakonen, Suomen riistakeskus
Oona Allonen, Geologian tutkimuskeskus
Liisa Maanavilja, Geologian tutkimuskeskus
Sari Himanen, Luonnonvarakeskus (sihteeri)
Essi Arminen, MMM (kutsuttu asiantuntija)
Heikki Granholm, MMM (kutsuttu asiantuntija)
Janne Heliölä, Suomen ympäristökeskus (SOVA)
Olivia Korkeela, MMM (kutsuttu asiantuntija)
Maria Timonen, YM (kutsuttu asiantuntija)
Alina Uotila, MMM (kutsuttu asiantuntija)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:30. Todettiin osallistujat.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Kooste turvekiertueen sidosryhmien terveisistä ja ehdotuksia jatkostepeiksi

Harjoittelija Essi Arminen MMM:stä esitteli turvekiertueelta koostetun yhteenvedon keskeisimpiä asioita. Tapahtumia järjestettiin Parkanossa ja Siikalatvalla ([materiaalit](#)) sekä Suomussalmella ja Torniossa ([materiaalit](#)). Kiertue saavutti yli 200 osallistujaa ja pienryhmäkeskustelu oli aktiivista ja ratkaisukeskeistä. Kiertue koettiin tarpeelliseksi sidosryhmien äänen saamisessa kuuluviin ja on tärkeää jalkautua maakuntiin keskustelemaan. Huoli turvepeltojen käytettävyydestä ja kansallisen ruoantuotannon ja huoltovarmuuden turvaamisesta tuli selkeästi esiin. Lisäksi korostui taloudellisten kannusteiden ja riittävien rahoitusmahdollisuuksien tarve sekä avoin paikkatieto. Julkinen rahoitus ja CAP-toimet eivät ole riittäviä

rahoittamaan ennallistamisasetuksen vaatimia toimia vaan tarvitaan myös muuta rahoitusta. Saatiin monia keskeisiä näkökulmia teemaryhmän jatkotyöstöön.

Keskustelussa korostui muun muassa viestinnän tärkeys, kohderyhmän tavoittamisen parantaminen tekemällä yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa, luonnonarvomarkkinoiden kehittämisen tärkeys mahdollisena rahoitusinstrumenttina pitkällä tähtäimellä ja luottamus oikeudenmukaisiin ratkaisuihin. Kiertueesta julkaistiin [MMM:n uutinen](#) ja myös media on aktiivisesti jakanut tietoa tapahtumien annista. Yhteenvetona todettiin, että maakuntakiertue oli tarpeellinen ja onnistunut ja sen antia on tärkeää hyödyntää teemaryhmän jatkotyöstössä.

4. Teemaryhmän näkemys turvepellon määritelmästä

Puheenjohtaja alusti aiheesta. Turvepellon määritelmästä on käyty teemaryhmässä aktiivista keskustelua kuluneen vuoden aikana useissa kokouksissa. Keskeistä on, että määritelmän tulee olla oikeudenmukainen ja toteutettava. Esillä on ollut neljä määritelmävaihtoehtoa: 1) turpeen paksuus 30 cm (khk-inventaarion mukainen viljelysmaa), 2) turpeen paksuus 30 cm (maataloustukien piirissä), 3) turpeen paksuus 40 cm (maataloustukien piirissä) ja 4) turpeen paksuus 60 cm (maataloustukien piirissä). Puheenjohtaja esitteli MMM:n pohjaesityksen, joka on vaihtoehdon 3 mukainen: turvepellosi määritellään Suomessa maataloustukien piirissä oleva maa, jonka turvekerroksen paksuus on vähintään 40 cm. Tämä vastaa 231 082 ha alaa. Tästä laskettaisiin Suomen ennallistamis- ja vettämisvelvoitteet.

Keskustelussa pyydettiin organisaatiokohtaisia näkemyksiä siitä, mikä esitetyistä vaihtoehdoista tulisi valita turvepellon määritelmäksi. Organisaatioiden näkemykset määritelmästä esittivät Geologian tutkimuskeskus (vaihtoehto 2), ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö (vaihtoehto 3 eli pohjaesitys), Luonnonvarakeskus (vaihtoehto 1), Ruokavirasto (vaihtoehto 4), Suomen ympäristökeskus (vaihtoehto 1) ja Ympäristöministeriö (vaihtoehto 3 eli pohjaesitys).

Keskustelussa nostettiin esiin muun muassa käytännön toteutettavuus, nopea aikajänne vettämistavoitteen saavuttamisessa (2030), yhteydet ilmastopolitiikkaan ja maatalouden ympäristöpolitiikkaan, yhdenmukaisuus yhteisesti hyväksytyjen ja vakiintuneiden kansallisten ja kansainvälisten määritelmien kanssa, selkeys viestinnässä, tarve yhdenmukaisuuteen kasvihuonekaasuinventaarion ja LULUCF:n kanssa, tarve paikkatietoon, toimien vaikuttavuus, alueellinen kohdentaminen ja joustavuusmahdollisuudet toimien toteutuksessa, kansallisen tulkinnan hyväksyttävyyden komissiossa, maataloustukikelpoisuuden merkitys ja perustelu turvepellon määrittelyssä, mahdollisuus sisällyttää hylättyjä peltoja vettämistojen piiriin, taloudellisten kannusteiden ja rahoituksen tarpeet, asetustekstin tulkinta ja hallinnollinen toteutettavuus. Yhteenvetona todettiin, että pohjaesityksen lisäksi keskustelussa painottuivat perustelut vaihtoehdoille 1 ja 2. Organisaatiokohtaiset näkemykset taustaperusteluineen voi toimittaa halutessaan myös kirjallisena puheenjohtajalle kokouksen jälkeen, jotta kaikki tiedot ja taustaperustelut tulevat kattavasti koottua ja huomioitua.

Puheenjohtaja esitti, että teemaryhmän esitys (MMM:n pohjaesityksen mukainen) ja esitetyt organisaatiokohtaiset näkemykset kootaan yhteen ja ne tuodaan avoimesti ja läpinäkyvästi esiin esiteltäessä asia ohjausryhmälle, joka arvioi asiaa ja päättää etenemisestä. Myöhemmin myös lausuntokierros ja komission käsittely mahdollistavat asian tarkastelun. Päätettiin toimia puheenjohtajan esityksen mukaisesti.

5. Ohjauskeinot turvemaiden vettämiseksi (sis. hylätyt turvepellot, käytössä olevat turvepellot, turvetuotantoalueet)

Puheenjohtaja alusti aiheesta. Ohjauskeinoja tarkasteleva pienryhmä on koontanut 10 toimenpide-ehdotusta turvepeltojen ja entisten turvetuotantoalueiden vettämisestä edistämiseksi. Näitä ovat: 1) koulutustoimenpiteet, 2) vettämisestä koordinointi, asiakaspalvelu ja viestintä, 3) vettämisestä toteuttamisen

tukipalvelut, 4) kosteikkoinvestointien tuki, 5) vetettyjen alueiden hoitotuki, 6) tuki maanhankintaan ja -vaihtamiseen, 7) tuki suunnitteluun ja yhteistyöhön, 8) ohjauskeinot maankäytön (muutoksen) ohjaamiseen, 9) kohdentaminen ja seuranta sekä 10) kosteikkoviljelyn edistäminen.

Keskusteltiin toimenpiteiden soveltuvuudesta, mahdollisista täydennyksistä, päällekkäisyyksistä, toteutettavuudesta ja priorisoinnista. Tarkennettiin, että esitys ei vielä määritä toteutettavia toimenpiteitä vaan on kooste tunnistetuista mahdollisuuksista. Lista on kattava ja toimien toteutusmahdollisuuksissa on erilaisia aikajänteitä. Toimia kuten koulutusta ei voi suoraan kohdentaa pinta-alaperusteisesti. Pyrkimyksenä on ollut tunnistaa keskeisiä kannusteita ja mahdollistajia vettämistoimien käytännön toteutuksen vauhdittamiseen esim. kosteikkosuunnitteluosaamista parantamalla, informaatio-ohjauksella ja koordinaatiolla. Keskusteltiin myös toimenpidelistauksen yksityiskohtaisuuden tasosta, arvioista oletetusta toteumasta ja kustannuksista, jotka ovat tärkeitä tuoda ohjausryhmälle tarkasteluun. Esitetyjä toimenpiteitä voi myös pohtia vielä tarkemmin organisaatiokohtaisesti ja toimittaa kirjallisesti näkemyksiä. Toimenpiteet on tarkoitus koota toimenpidekorttipohjaan SOVA-arviointia varten ja esitellä 17.12.25 projektiryhmälle.

6. Turvemaiden ennallistamistoimenpiteiden kuvaukset

Puheenjohtaja alusti aiheesta. Turvemaiden ennallistamistoimenpiteiden kuvauksista on tehty SOVA-korttipohjille alustavat luonnokset ”1. Turvepeltojen kestävät maatalouskäytännöt” ja ”2. Turvepeltojen käytöstä poistaminen”. Korteissa on mukana perusteluja ja niitä voi edelleen kommentoida. Vastaavat pohjat täytetään vettämistoimenpiteille.

Keskusteltiin toimenpiteiden kuvauksien yksityiskohtaisuuden tasosta ja toimien lukumäärästä. Korteja täydentää kansallista päätöksentekoprosessia varten tehtävä taustamuistio, jossa avataan tarkemmin mitä toimenpiteillä tarkoitetaan ja mitä niillä tavoitellaan. Valtioneuvoston päätös kokoaa yhteen ennallistamissuunnitelman läpi teemaryhmien. Tuotiin myös esiin, että metsitystä ei ole tarkasteltu korteissa, mutta aiheesta on keskusteltu ja on hyvä punnita sen mahdollista soveltuvuutta osaksi kokonaisuutta.

7. Muut asiat

- a. alustava aikataulusuunnitelma teemaryhmän aiheiden projektiryhmä- ja ohjausryhmäkäsittelyille

Puheenjohtaja esitteli alustavan aikataulusuunnitelman teemaryhmän aiheiden projektiryhmä- ja ohjausryhmäkäsittelyille. Tänäpäin käsiteltiin turvepeltomääritelmää, ohjauskeinoja turvemaiden vettämiseksi ja turvemaiden ennallistamistoimenpiteiden kuvauksia. Seuraavassa teemaryhmän kokouksessa 1.12.25 käsitellään turvetuotantoalueiden vettämispotentiaalia ja ohjauskeinoja. Teemaryhmän 10.12.25 kokouksessa käsitellään pölyttäjätöimenpiteitä. Ne ovat olleet ohjausryhmässä esittelyssä jo 20.10.25 ja käsitellään toistamiseen ohjausryhmässä 15.-16.1.26. Lisäksi käsitellään raportointia jo tehdyistä vettämistoimista sekä pölyttäjätöimenpiteitä vastaavasti toimia indikaattoreiden kasvattamiseksi ja niiden kustannusarvioita. Tällä aikataululla saadaan käsiteltyä asiat, jotka menevät projektiryhmään 17.12.25 ja ohjausryhmään 15.-16.1.26. Turvetuotantoalueita ja turvepellon määritelmää käsitellään toistamiseen ohjausryhmässä 8.2.2026. Teemaryhmien kesken tehdään myös yhteensovittamista ja ristiin tarkastelua. Lausuntokierros toteutetaan huhtikuussa 2026.

- b. Keväälle 2026 aikataulutetaan teemaryhmälle säännöllisesti runsas määrä kokousaikoja, jotta voidaan keskustella riittävästi yksityiskohdista. Osa kokousvarauksista tehdään lisäkokouksille, joita pidetään tarvittaessa.

- c. 24.11.25 maaseutuvaikutusten arvioinnin ministeriötyöpaja. Työpaja on osa ennallistamissuunnitelmasta tehtävään maaseutuvaikutusten arviointia.

8. Seuraava kokous

Seuraava kokous on ma 1.12.2025 klo 14-16.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.40.